

A Debreceni Ítéltábla a dr. Budai Ügyvédi Iroda (címe, eljáró: dr. Budai Zoltán ügyvéd) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a Bálint, Kállai és Kende Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Kende Tamás ügyvéd) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen szerződés létre nem jöttének a megállapítása iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 13.P.21.775/2017/12. számú ítélete ellen a felperes 13. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperes részére 83 236 (Nyolcvanháromezer-kétszázharminchat) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - külön felhívásra - 213 100 (Kétszáztizenháromezer-egyszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

2006. november 17-én egyrészről a felperes mint adós, másrészről az alperes jogelődje mint hitelező között 3 995 000 forint kölcsön összeg tárgyában 120 hónap futamidejű, svájci frank devizanemben nyilvántartott, gépjármű vásárlása céljából megkötött „Hitel- és opciós szerződés magánszemélyek és egyéni vállalkozók részére” elnevezésű kölcsönszerződés és ahhoz kapcsolódóan vételi jogot alapító szerződés jött létre, amelyet a felek utóbb 2009. május 14-én módosítottak.

A felperes elsődlegesen kérte annak a megállapítását, hogy a felek között a szerződés és annak módosítása - a pénzügyi intézmény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 3. számú melléklete szerinti azonosító adatai megjelölésének az elmaradása; az alperesi jogelőd nevében aláíró személyek beazonosíthatatlansága, az aláírási címpéldány és meghatalmazás csatolásának elmaradása következtében a képviselőlet hibái; a kölcsönösszeg nem forintban meghatározása alapján a 9000/1946 (VII.28.) ME rendelet 12. §-ának (1) bekezdése értelmében tiltott hitelezési konstrukció miatt - nem jöttek létre, kérte ehhez kapcsolódóan az alperes kötelezését jogalap nélküli gazdagodás címén 2 663 573 forint megfizetésére; másodlagosan kérte a szerződés érvénytelenségének a megállapítását, és az érvénytelenség következményeként az eredeti állapot helyreállítását akként, hogy az alperes köteles a kölcsön összegén felül a jogerős bírósági döntés meghozataláig teljesített befizetései visszafizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a felülvizsgált elszámolás bejelentéséig felfüggesztett, majd az alperes által 2015. április 29-én kézbesített elszámolás, a felperes ezzel kapcsolatos panaszára adott 2015. július 14-i alperesi válasz, valamint a Pénzügyi Békéltető Testület eljárása kezdeményezésének a hiánya alapján a felülvizsgált elszámolás bejelentése után folytatódó perben a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH2.tv.) 37. §-ának (1) bekezdése szerinti marasztalásra irányuló kereseti kérelem felhívás ellenére való elmaradására tekintettel a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította. A végzést a Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.537/2017/2. számú végzésével megváltoztatta, és mellőzte a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását azzal az indokolással, hogy a felperes a szerződés érvénytelenségének megállapítása mellett más keresetet is előterjesztett, és a DH2.tv. 37. §-ának (2) bekezdése szerint ebben az esetben nincs helye a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának, hanem úgy kell tekinteni, hogy a felperes az érvénytelenség megállapítása iránti keresetét nem tartja fenn.

Az elsőfokú bíróság a 12. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 168 910 forint perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 159 800 forint kereseti illetéket.

Az elsőfokú ítélet indokolása szerint önmagában az a tény, hogy a Hpt. 3. számú mellékletében foglaltak teljes körűen nem kerültek feltüntetésre, nem érinti a szerződést kötő pénzügyi intézmény jogalanyiságát; az alperes jogelődje szabályszerűen bejegyzett gazdasági társaság, jogi személy, a felperes által hiányolt adatok feltüntetése a szerződés létrejötte szempontjából jelentőséggel nem bír. Nem volt megállapítható a képviselőre vonatkozó törvényi rendelkezések megsértése sem, jogszabályi előírások nem teszik kötelezővé az aláírók meghatalmazásainak, aláírási címpéldányainak a szerződéshez csatolását, de a képviselő esetleges hibáját az alperesi jogelőd a Polgári Törvénykönyvről szóló, a perbeli jogvita szempontjából hatályos 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 221. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel utólagos jóváhagyással orvosolhatta, amely jóváhagyás a kölcsön folyósításából egyébként is megállapítható. A hatályos polgári anyagi jogszabályok pedig nem tiltották a kölcsön összege külföldi pénznemben történő meghatározását. Mindezek alapján a keresetet elutasította, és a felperest a peresztessége miatt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (6) bekezdése szerinti összegű ügyvédi munkadíj és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 42. §-ának (1) bekezdése szerinti mértékű kereseti illeték viselésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte elsődlegesen annak megváltoztatását és a keresetének történő helyt adást, másodlagosan kérte annak hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság jogszabálysértően nem bírálta el az érvénytelenség megállapítására és az eredeti állapot

helyreállítására irányuló keresetét, felhívta arra a figyelmet, hogy a szerződés nem tartozik a DH2.tv. hatálya alá, így nem terhelte az érvénytelenség megállapításához kapcsolódó marasztalási kereset előterjesztésének a kötelezettsége. A szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló keresetét megalapozta az, hogy a szerződést aláírók személye és így képvisleti jogosultságuk sem állapítható meg; aki más nevében köt írásban szerződést, annak a szerződésben fel kell tüntetnie, hogy milyen jogcímen képviseli a szerződéskötő felet, ellenkező esetben annak nevében nem járhat el. Az - egyébként is csak jóhiszemű eljárás esetén irányadó - álképviselő utólagos jóváhagyására hivatkozás sem alapos, mert a Hpt. 3. számú melléklet I/2. pontja kifejezetten előírja, hogy a szerződésen fel kell tüntetni a pénzügyi intézményt képviselők nevét és beosztását, amely elmaradt. A Hpt. által meghatározott azonosító adatok hiánya ahhoz a következményhez vezet, hogy a szerződés nem jött létre, hiszen a Hpt. hatálya alá tartozó szervezetnek be kell tartania annak kötelező előírásait. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalkozott azzal a hivatkozással, hogy az alperesi jogelőd nem rendelkezett pénzváltási engedéllyel, ezért svájci frankra vonatkozó szerződést nem köthetett volna. Kifogásolta, miszerint az elsőfokú bíróság nem bírálta el azon kereseti kérelmét, amely annak megállapítására irányult, hogy az alperes által megküldött elszámolás nem létezik, mert azon semmiféle aláírás nem található, ebben a kérdésben részítéletet kellett volna hozni. A fellebbezésében arra is felhívta a figyelmet, hogy az alperesi jogelődnek kockázatafeltáró nyilatkozatot kellett volna készítenie, amelyet nem pótolhat az elsőfokú bíróság által elégségesnek tartott árfolyam kockázati tájékoztatás.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helyes indokai alapján való helybenhagyását, a felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

Az ítéletábra a fellebbezést az 1952. évi Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja értelmében tárgyaláson kívül bírálta el, és alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és abból az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló következtetésre jutott.

Hangsúlyozza az ítéletábra, hogy a fellebbezés érdemi elbírálására csak abban az esetben kerülhet sor, ha a másodfokú bíróság nem észlel olyan okot, melyre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezésének az 1952. évi Pp. 253. § (2) és (3) bekezdéseiben írtak miatt helye lenne. Az ítéletábra ilyen, a felperes másodlagos fellebbezési indítványának alapjául szolgáló indokot nem talált, ezért ezt a kérelmet alaptalannak ítélte, és a fellebbezést érdemben bírálta el.

A felperes alaptalanul kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem döntött valamennyi kereseti kérelme felől. Az elsőfokú bíróság a 13.P.20.340/2017/2. sorszámú végzésével a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának a terhével felhívta a felperest arra, hogy 30 napon belül terjesszen elő a DH2.tv. 37. §-a (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő, a felek közötti elszámolásra is kiterjedő és összegszerűen is megjelölt, határozott kereseti kérelmet. A felhívást a felperes nem teljesítette. A DH2.tv. 37. §-ának (1) bekezdése értelmében a törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének a

megállapítását - az érvénytelenség okától függetlenül - a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek - a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának - alkalmazására is kiterjedően kérheti; a jogszabályhely (2) bekezdése szerint pedig amennyiben a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett, azt úgy kell tekinteni, hogy a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn. Ennek alapján helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor érdemben kizárólag a felperesnek a szerződés és módosítása létre nem jöttének a megállapítása és a létre nem jött szerződés jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti keresetét bírálta el, mivel az érvénytelenség megállapítása iránti keresetet az előzőek szerint fenn nem tartottnak kellett tekinteni, az érvénytelenséghez kapcsolódóan az eredeti állapot helyreállításának a jogkövetkezménye iránti kereset előterjesztését pedig kifejezett törvényi rendelkezés zárja ki.

Alapítvánnyal hivatkozott ebben a körben a felperes arra, hogy azért nem terhelte az érvénytelenség a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításában meghatározandó jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti kereset előterjesztésének a kötelezettsége, mert a szerződés nem tartozott a DH2.tv. hatálya alá. Ezzel szemben a per tárgyává tett kölcsönszerződésben kikötött szolgáltatás magáncélú felhasználásra irányult, fogyasztói kölcsönszerződésnek minősült, ebből következően a DH2.tv rendelkezései szerint kellett eljárni, amely hatálya annak 1. §-a (1) és (1a) bekezdéseinek értelmében a 2004. május 1. és 2014. július 19. között kötött azon fogyasztói kölcsönszerződésre terjed ki, amely deviza alapú (devizában nyilvántartott vagy devizában nyújtott és forintban törlesztett) vagy forint alapú hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés, ha annak részévé a 3. §-ának (1) bekezdése vagy 4. §-ának (1) bekezdése szerinti kikötést is tartalmazó általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel vált, illetve azon deviza alapúnak nem minősülő devizahitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés, amelynek részévé vált a 4. §-ának (1) bekezdése szerinti kikötést is tartalmazó általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel - a felek közötti perbeli kölcsönszerződés pedig az előző jogszabályi feltételek által meghatározott körbe tartozott.

Az ítélet táblája minden részében osztotta az elsőfokú ítéletnek a szerződés létrejötté körében kifejtett indokait.

Az 1959. évi Ptk. 205. §-ának (1) bekezdése alapján a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A jogszabályhely (2) bekezdése alapján a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges.

A szerződéses akaratnyilatkozat a szerződő fél részéről az 1959. évi 216. §-ának (1) bekezdése alapján írásban, szóban vagy ráutaló magatartással tehető. A perbeli szerződés írásbeli szerződés, melynek megkötése körében a szerződő felek a szerződéses akaratnyilatkozataikat írásban tették meg, a szerződés mindkét fél részéről aláírásra került.

A felperes által állított képviseleti hiányosságok nem alapozhatták meg a szerződés létre nem jöttének a megállapítását; a per adataiból - különösen a kölcsön folyósításából, a befizetések elszámolásából - egyértelmű, hogy az alperesi jogelőd a szerződést a nevében aláírók által vállalt kötelezettségeket magára nézve elfogadta, az aláíróknak a képviseleti jogkörben tett eljárását jóváhagyta. Amennyiben tehát az aláíró személyek nem rendelkeztek volna az alperesi jogelődtől származó képviseleti jogosultsággal, a szerződés a helytállóan hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján a megkötésére visszaható hatállyal akkor is létrejött - ezzel együtt abban is egyetértett az ítéletábra az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával, hogy a szerződés megkötésének körülményei egyébként sem támasztottak kételyt abban, hogy az alperesi jogelőd nevében aláírók a tőle származtatott képviseleti jogosultsággal rendelkeztek.

A perbeli szerződés tartalmából nyilvánvalóan levonható az a következtetés, hogy a felek megállapodtak mindazon lényeges, valamint a szerződés megkötésekor a másik fél által felismerhetően bármelyik fél által lényegesnek minősíthetett tartalmi követelményekben, amelyek a szerződés létrejöttéhez elégségesek: így a kölcsön összegét meghatározták, a hitelező a kölcsön folyósítására kötelezettségvállalást tett, a szerződésből meghatározható volt az adós visszafizetési kötelezettsége és megállapíthatók voltak a visszafizetés lényeges feltételei. A szerződő felek részéről a szerződéses akaratnyilatkozatok megtétele írásbeli formában megtörtént, a szerződéses akaratnyilatkozatok kölcsönösök és egybehangzóak voltak, a szerződés tartalmát részben a felek által aláírt egyedi rendelkezéseket tartalmazó okirat, részben pedig a szerződés részét képező külön okiratban elhelyezett általános szerződési feltételek együtt alkották, a szerződéses tartalom átfogta a lényeges, valamint a szerződés megkötésekor felismerhetően bármelyik fél által lényegesnek minősített valamennyi szerződéses tartalmi elemet, ezért a felek között a perbeli szerződés létrejötté kijelenthető, így a felperes perben elbírált és a szerződés létre nem jöttére alapított keresete nem alapos.

Mindezen felül már nem a szerződés létrejöttét, hanem a szerződés érvényességét érinthetik, ezért a szerződés létrejöttének elbírálása körében irrelevánsak a felperes által hivatkozott azon körülmények, hogy a felek által aláírt szerződés nem tartalmazta a Hpt. 3. számú melléklete szerinti azonosító adatokat; hogy a kölcsönösszeget forintban nem határozták meg; hogy az alperesi jogelőd rendelkezett-e pénzváltási engedéllyel; hogy a szerződéshez kapcsolódóan kötelessége volt-e kockázatfeltáró nyilatkozat készítése, mivel ezek a hivatkozások azzal kapcsolatosak, hogy a hivatkozott alaki, akarat és célzott joghatásbeli hibák érinthették-e a felek által vállalt kötelezettségek érvényesíthetőségét, de nem hozhatók összefüggésbe a kölcsönös és egybehangzó szerződéskötési akaratnyilatkozat hiányával.

Nem volt jelentősége annak a felperesi hivatkozásnak sem, hogy az elszámolást tartalmazó levélen nem szerepelt aláírás, tekintettel arra, hogy a kifogásolt elszámolás alperes részéről történt közlésére már a kölcsön- és vételi jogot alapító szerződés megkötése - létrejötté - után került sor, ezért ez ugyancsak nem a szerződés létre nem jötté körében vizsgálandó kérdés.

A fentiek alapján az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

A felperes a másodfokú eljárásban is peresztes lett, ezért az ítélőtábla őt az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes javára a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontjára és az (5) bekezdésére, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel megállapított összegű másodfokú ügyvédi munkadíj mint perköltség, valamint a felperes személyes illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt, az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése szerinti összegű fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

A másodfokú perköltség vonatkozásában a teljesítési határidő az 1952. évi Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapult.

Debrecen, 2018. március 27.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Pribula László s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő